TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2007. gada 28. jūnijā *

Lieta C-331/05 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam,

ko 2005. gada 2. septembrī iesniedza

***Internationaler Hilfsfonds eV***, Rosbaha (Vācija), ko pārstāv H. Kaltenekers [*H. Kaltenecker*] un S. Krīgers [*S. Krüger*], *Rechtsanwälte*,

prasītāja,

otrs lietas dalībnieks —

**Eiropas Kopienu Komisija**, ko pārstāv M. Ž. Žonsī [*M.-J. Jonczy*] un S. Frīza [*S. Fries*], pārstāves, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši P. Kūris [*P. Kūris*], K. Šīmans [*K. Schiemann*] (referents), L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] un Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*],

ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 16. novembrī,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2007. gada 28. martā,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

1 *Internationaler Hilfsfonds eV* (turpmāk tekstā — "*IH*") apelācijas sūdzībā prasa atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2005. gada 11. jūlija rīkojumu lietā T-294/04 *Internationaler Hilfsfonds*/Komisija (Krājums, II-2719. lpp.; turpmāk tekstā — "Apstrīdētais rīkojums"), ar kuru Pirmās instances tiesa kā acīmredzami nepieņemamu noraidīja tās prasību, pamatojoties uz EKL 288. panta otro daļu, piespriest Eiropas Kopienu Komisijai atlīdzināt nodarīto kaitējumu, t.i., zaudējumus, kuros ietilpst advokāta atlīdzība trijos procesos saistībā ar sūdzību Eiropas ombudā.

## Atbilstošās tiesību normas

2 Eiropas Parlaments 1994. gada 9. martā pieņēma Lēmumu 94/262/EOTK/EK/Euratom par noteikumiem un vispārējiem nosacījumiem, kas reglamentē ombuda pienākumu izpildi (OV L 113, 15. lpp.).

3 Atbilstoši Lēmuma 94/262 1. panta 3. punktam ombuds nevar iejaukties tiesām nodotās lietās vai apšaubīt tiesas nolēmumu pamatotību.

4 Saskaņā ar šī lēmuma 2. panta 6. punktu ombudam iesniegtās sūdzības neietekmē apelācijas termiņus administratīvās lietās vai tiesā.

5 Turklāt atbilstoši minētā lēmuma 2. panta 7. punktam, ja ombudam attiecībā uz iesniegtajiem faktiem nepabeigtas vai pabeigtas tiesvedības dēļ ir jādeklarē, ka sūdzība nav pieņemama vai jāpārtrauc tās izskatīšana, tad izmeklēšanas, ko viņš līdz attiecīgajam brīdim veicis, rezultātu ierēģistrē, neveicot turpmākas darbības.

## Prāvas priekšvēsture

6 Prāvas rašanās fakti Apstrīdētajā rīkojumā ir atspoguļoti šādi:

"6 Prasītāja ir Vācijas tiesību nevalstiska organizācija (NVO), kas atbalsta bēgļus, kara un katastrofu upurus. Laikā no 1993. līdz 1997. gadam tā Komisijā iesniedza sešus lūgumus par darbību līdzfinansēšanu.

7 Pirmo lūgumu izskatīšanas laikā Komisijas dienesti uzskatīja, ka, tā kā prasītāja neatbilda vispārējiem nosacījumiem, lai saņemtu projektu līdzfinansējumu, tā nevarēja saņemt atbalstu, ko piešķir NVO. Prasītāju par to informēja ar 1993. gada 12. oktobra vēstuli. Ar 1996. gada 29. jūlija vēstuli Komisija izskaidroja galvenos iemeslus, kas tai lika secināt, ka prasītāju nevar uzskatīt par atbilstošu NVO.

8 1996. gada 5. decembrī prasītāja iesniedza Komisijai jaunu projektu. 1997. gada septembrī ar jaunu lūgumu Komisijai tika iesniegta šī projekta grozīta versija. Komisija nepieņēma lēmumu par šiem jaunajiem līdzfinansēšanas lūgumiem, jo uzskatīja, ka 1993. gada 12. oktobra lēmums par prasītājas neatbilstību joprojām ir spēkā.

9 [Tad] prasītāja iesniedza trīs sūdzības ombudam, vienu — 1998. gadā [sūdzība Nr. 338/98/VK] un divas pārējās — 2000. gadā [sūdzības Nr. 1160/2000/GG un Nr. 1613/2000/GG]. Šīs sūdzības bija saistītas galvenokārt ar diviem aspektiem, proti, jautājumu par prasītājas pieeju lietas materiāliem un jautājumu, vai Komisija prasītājas lūgumus izskatīja pareizā un pienācīgā veidā.

10 Attiecībā uz pieeju lietas materiāliem ombuds 2001. gada 30. novembra lēmumā secināja, ka dokumentu saraksts, ko Komisija piedāvāja prasītājai apskatei, nebija pilnīgs, ka dažus dokumentus Komisija neiesniedza bez iemesla un ka līdz ar to šī Komisijas attieksme var tikt uzskatīta par sliktu pārvaldību. Tas

Komisijai ieteica atļaut atbilstošu pieeju lietas materiāliem. Šī pieeja lietas materiāliem notika Komisijas telpās 2001. gada 26. oktobrī. Ombuds turklāt atzina sliktu pārvaldību tajā apstāklī, ka prasītājai netika sniegta iespēja tikt oficiāli uzklausītai par informāciju, ko Komisija saņēma no trešām personām — informāciju, kura tika izmantota lēmuma pieņemšanā pret prasītāju.

11 Attiecībā uz jautājumu, vai prasītājas lūgumi tika izskatīti pareizā un pienācīgā veidā, ombuds ar citu lēmumu, kas arī tika paziņots 2001. gada 30. novembrī, secināja, ka attiecībā uz to, ka Komisija ņēma vērā noteiktu informāciju, ko tā saņēma no trešām personām, prasītājas lūgumi netika izskatīti pareizā un pienācīgā veidā. Turklāt savā 2000. gada 11. jūlija lēmumā ombuds izteica kritisku piezīmi par to, ka Komisija ļāva paiet pārāk ilgam laikam, pirms tā rakstveidā darīja zināmus iemeslus, kādēļ tā 1993. gadā pieņēma lēmumu par prasītājas neatbilstību. Visbeidzot, attiecībā uz to, ka Komisija nepieņēma oficiālu lēmumu par lūgumiem, kurus prasītāja iesniedza 1996. gada decembrī un 1997. gada septembrī, ombuds savā 2001. gada 19. jūlija lēmumā ieteica par šiem lūgumiem Komisijai pieņemt lēmumu līdz 2001. gada 31. oktobrim.

12 Lai izpildītu ombuda ieteikto, Komisija 2001. gada 16. oktobrī prasītājai nosūtīja vēstuli, noraidot abus 1996. gada decembrī un 1997. gada septembrī iesniegtos projektus, pamatojoties uz to, ka prasītājai nav tiesību saņemt līdzfinansējumu.

13 Ar prasības pieteikumu, kas tika iesniegts 2001. gada 15. decembrī, prasītāja pārsūdzēja 2001. gada 16. oktobra vēstuli. Ar 2003. gada 18. septembra spriedumu lietā T-321/01 *Internationaler Hilfsfonds*/Komisija (*Recueil*, II-3225. lpp.) Pirmās instances tiesa atcēla Komisijas 2001. gada 16. oktobra lēmumu, ar ko tika noraidīti prasītājas 1996. gada decembra un 1997. gada septembra lūgumi par līdzfinansējumu, un piesprieda atbildētājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

14 Savā prasības pieteikumā prasītāja arī lūdza, lai atbildētāja atlīdzina tiesāšanās izdevumus, kas prasītājai bija radušies procesā ombudā. Savā spriedumā Pirmās instances tiesa atzina, ka izdevumi, kas radušies procesā ombudā, nevar tikt uzskatīti par nepieciešamiem izdevumiem Pirmās instances tiesas Reglamenta 91. panta b) punkta izpratnē un tādēļ nav atlīdzināmi."

## Tiesvedība Pirmās instances tiesā un Apstrīdētais rīkojums

7 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2004. gada 23. jūlijā, *IH* cēla prasību, kurā tā prasīja piespriest Komisijai samaksāt prasītājai zaudējumu atlīdzību EUR 54 037 apmērā par tās ciestajiem zaudējumiem, ko veido advokāta atlīdzība trīs procesos saistībā ar sūdzību ombudā.

8 Ar Apstrīdēto rīkojumu Pirmās instances tiesa noraidīja *IH* prasību kā acīmredzami nepamatotu.

9 Pirmās instances tiesa būtībā pamatoja šo noraidījumu ar cēloņsakarības starp iestādes rīcību un apgalvotajiem zaudējumiem neesamību, jo, pirmkārt, izvēle vērsties pie ombuda pirms prasības celšanas Pirmās instances tiesā bija brīva *IH* izvēle un, otrkārt, advokāta pakalpojumi nebija nepieciešami, lai paātrinātu procesu ombudā.

10 Apstrīdētajā rīkojumā Pirmās instances tiesa vispirms argumentācijas ievadā norāda, ka ar ombuda institūtu EK līgums ir devis Savienības pilsoņiem tiesību aizsardzības līdzekli, kas ir alternatīvs prasības celšanai Kopienu tiesā, lai aizstāvētu savas intereses. Šis alternatīvais ārpustiesas tiesību aizsardzības līdzeklis atbilst īpašiem

kritērijiem un tam ne vienmēr ir tas pats mērķis, kāds ir tiesas procesam. Turklāt šos abus tiesību aizsardzības līdzekļus nevar izmantot vienlaikus. Lai gan ombudā iesniegtās sūdzības nepārtrauc termiņu prasības celšanai Kopienu tiesā, tomēr ombudam ir jāizbeidz pārbaude un sūdzība jāatzīst par nepieņemamu, ja attiecīgais pilsonis ir vienlaicīgi iesniedzis prasību Kopienu tiesā par tiem pašiem faktiem. Tādējādi pilsonim ir jānovērtē, kurš no abiem pieejamajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem labāk kalpos viņa interesēm.

11 Turpinājumā Pirmās instances tiesa norāda, ka izdevumus, kas radušies procesā ombudā, nevar uzskatīt par nepieciešamiem izdevumiem Pirmās instances tiesas Reglamenta 91. panta b) punkta nozīmē un tādēļ tie saskaņā ar šo tiesību normu nav atlīdzināmi. Tā uzskata, ka šajā lietā *IH* vēlas ar prasību par zaudējumu atlīdzību atgūt tās pašas advokāta izdevumus, kas radušies procesā ombudā, un ka šādu izdevumu atzīšana par zaudējumiem būtu pretēja Pirmās instances tiesas judikatūrai par minētās atlīdzības kā izdevumu neatlīdzināmo raksturu.

12 Šādā kontekstā Pirmās instances tiesa apgalvoja, ka pretēji Kopienu tiesās uzsāktajiem procesiem process ombudā ir organizēts tā, ka vēršanās pie advokāta nav nepieciešama. Tādējādi pietiek sūdzībā norādīt faktus, bet tie nav jāpamato juridiski. Šādos apstākļos pilsoņa brīva izvēle savai pārstāvībai procesā ombudā vērsties pie advokāta nozīmē, ka ar to saistītie izdevumi ir jāsedz viņam pašam.

13 Turklāt Pirmās instances tiesa no Tiesas 1978. gada 9. marta sprieduma lietā 54/77 *Herpels*/Komisija (*Recueil*, 585. lpp., 45.–50. punkts) secināja, ka advokāta nolīgšana pirms vēršanās Kopienu tiesā ir ieinteresētās personas pašas izvēle, par ko nekādā ziņā nav atbildīga atbildētāja iestāde. Šādos apstākļos juridiski nepastāv nekāda cēloņsakarība starp iespējami radītajiem zaudējumiem, proti, samaksāto advokāta atlīdzību, un Kopienas rīcību.

14 Cita starpā Pirmās instances tiesa uzsver, ka *IH* pēc savas brīvas izvēles varēja vērsties ombudā pirms vēršanās Pirmās instances tiesā.

15 Rezultātā Pirmās instances tiesa nosprieda, ka advokāta atlīdzība, kas samaksāta saistībā ar procesu ombudā, nav atlīdzināma kā zaudējumi atbilstoši prasībai par zaudējumu atlīdzību, un nolēma noraidīt prasību kā acīmredzami nepamatotu.

**Par pieteikumu atkārtoti sākt mutvārdu procesu**

16 Ar vēstuli, kas Tiesā saņemta 2007. gada 12. aprīlī, *IH* saskaņā ar Tiesas Reglamenta 61. un 118. pantu lūdz atkārtoti sākt mutvārdu procesu. Šis lūgums ir pamatots ar ģenerāladvokātes secinājumu pretrunīgumu.

17 Šajā sakarā Tiesa saskaņā ar tās Reglamenta 61. pantu var pēc savas iniciatīvas vai pēc ģenerāladvokāta priekšlikuma, vai arī pēc lietas dalībnieku lūguma izdot rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu, ja tā uzskata, ka tā nav pietiekami informēta vai arī ka lieta ir iztiesājama, pamatojoties uz argumentu, ko nav apsprieduši lietas dalībnieki (skat. 2000. gada 4. februāra rīkojumu lietā C-17/98 *Emesa Sugar, Recueil*, I-665. lpp., 18. punkts, un 2004. gada 14. decembra spriedumu lietā C-210/03 *Swedish Match*, Krājums, I-11893. lpp., 25. punkts).

18 Taču šis nav tāds gadījums. Pirmkārt, *IH* būtībā tikai komentē ģenerāladvokātes secinājumus, neatsaucoties uz faktiskajiem apstākļiem un nenorādot tiesību normas, uz kurām ģenerāladvokāte pamatojas un ko nebūtu apsprieduši lietas dalībnieki.

Otrkārt, Tiesa uzskata, ka šajā gadījumā tās rīcībā ir pietiekama informācija, lai pieņemtu nolēmumu. Līdz ar to nav jāizdod rīkojums par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu.

## Par apelāciju

19 Ar apelāciju *IH* lūdz Tiesu atcelt Apstrīdēto rīkojumu un nosūtīt lietu otrreizējai izskatīšanai Pirmās instances tiesā vai piespriest Komisijai samaksāt zaudējumu atlīdzību EUR 54 037 apmērā. *IH* prasa arī piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

20 Komisija prasa noraidīt apelāciju un piespriest *IH* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

21 *IH* izvirza trīs pamatus, kas ir cieši saistīti un tāpēc ir jāpārbauda kopā. *IH* uzskata, ka būtībā Pirmās instances tiesa uzstādīja pārāk augstas prasības cēloņsakarības pakāpei, lai rastos Kopienu ārpuslīgumiskā atbildība. Rezultātā Pirmās instances tiesa nav pārbaudījusi prasītājas argumentācijas pamatotību, ar kuru ir faktiski un juridiski paskaidrots, kādēļ tai bija nepieciešama advokāta piedalīšanās tās uzsāktajā procesā saistībā ar sūdzību.

22 Ir taisnība, — kā pamatoti apgalvo *IH* — ka tas, ka izdevumi, kas radušies procesā ombudā, nav atlīdzināmi saskaņā ar Pirmās instances tiesas Reglamenta 91. panta b) punktu, būtībā neietekmē, vai šie izdevumi var būt zaudējumu atlīdzības objekts atbilstoši EKL 288. panta otrajai daļai. Kā Apstrīdētajā rīkojumā ir konstatējusi pati

Pirmās instances tiesa, minētais pants ir piemērojams tikai tiem izdevumiem, kas radušies tiesvedībā Pirmās instances tiesā, izņemot pirmstiesas stadiju. Tiesības saņemt tiesāšanās izdevumu atlīdzību un tiesības uz zaudējumu atlīdzību principā ir pakārtotas atšķirīgiem nosacījumiem un nav atkarīgas viena no otras.

23 Attiecībā uz prasīto cēloņsakarību ir skaidrs, ka gan Tiesas Reglaments, gan Pirmās instances tiesas Reglamentā paredzēts, ka tiesāšanās izdevumi, kas radušies lietas dalībniekiem, ir atlīdzināmi tikai tad, ja tie bija nepieciešami procesā. Savukārt cēloņsakarība, kas prasīta EKL 288. panta otrajā daļā, pastāv tad, ja zaudējumi ir attiecīgās kļūdainās rīcības tiešas sekas (šajā sakarā skat. 1979. gada 4. oktobra spriedumu apvienotajās lietās 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 un 45/79 *Dumortier frères* u.c./Padome, *Recueil*, 3091. lpp., 21. punkts, un 1992. gada 30. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-363/88 un C-364/88 *Finsider* u.c./Komisija, *Recueil*, I-359. lpp., 25. punkts).

24 Attiecībā uz prasību atlīdzināt zaudējumus, kas prasītājai esot radušies dēļ atlīdzības, ko tā samaksāja, lai nodrošinātu advokāta konsultācijas pirmstiesas stadijā, kas organizēta atbilstoši Civildienesta noteikumu 90. pantam, ņemot īpaši vērā, ka administratīvo sūdzību saturs, kuras iesniegtas atbilstoši šai tiesību normai, administrācijai ir jāinterpretē un jāsaprot ar visu rūpību, kāda lielai, labi aprīkotai organizācijai ir jāvelta indivīdiem, tajā skaitā — personāla locekļiem, kaut arī tā nevar aizliegt ieinteresētajām personām jau šajā stadijā nodrošināt advokāta konsultācijas, Tiesa konstatēja, ka ir runa par viņu pašu izvēli, par kuru tāpēc nav atbildīga attiecīgā iestāde. Tātad nepastāv cēloņsakarība starp apgalvotajiem zaudējumiem, t.i., advokāta atlīdzību, un attiecīgās iestādes rīcību (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Herpels*/Komisija, 47.–49. punkts).

25 Turklāt izdevumi, kas radušies, vēršoties ombudā, ir jānošķir no tiem izdevumiem, kas šajā gadījumā radušies tiesvedībā tiesā.

26 Vēršanās ombudā, pirmkārt, ļauj konstatēt un mēģina novērst sliktas pārvaldības gadījumus vispārējo interešu vārdā un, otrkārt, tā var novērst prasības celšanu tiesā, ja ombudam izdodas atrisināt domstarpības starp sūdzības iesniedzēju un attiecīgo iestādi.

27 Tā ir brīva ieinteresēto personu izvēle. Tādēļ izdevumus, ko sūdzības iesniedzēja arī ir izdarījusi pēc savas izvēles, nevar uzskatīt par zaudējumiem, par ko atbildīga attiecīgā iestāde.

28 Citādāk ir attiecībā uz prasītājas izdevumiem, kura ir nolēmusi uzsākt tiesvedību tiesā, kas vajadzības gadījumā noslēdzas ar nolēmumu, kurai ir "res judicata" spēks un ar kuru ir atzītas šīs tiesības un attiecīgajai iestādei ir likts izdarīt vajadzīgos secinājumus.

29 Tādējādi patiešām nepastāv nekāda cēloņsakarība starp apgalvoto *IH* ciesto zaudējumu un Komisijas rīcību.

30 Rezultātā Pirmās instances tiesa šī iemesla dēļ, nepieļaujot kļūdu tiesību normu piemērošanā, varēja noraidīt *IH* prasības pieteikumu ar rīkojumu, kas ir pietiekami pamatots.

31 Šo secinājumu nevar apgāzt *IH* minētais apstāklis, ka Apstrīdētais rīkojums ir izdots, neievērojot Pirmās instances neseno spriedumu, kurā Komisijai ir piespriests atlīdzināt zaudējumus, kas attiecas cita starpā uz izdevumiem, kas pretējai pusei radušies saistībā ar sūdzību ombudā (2005. gada 17. marta spriedums lietā T-160/03 *AFCon Management Consultants* u.c./Komisija, Krājums, II-981. lpp., 104.–107. punkts).

32 No tā izriet, ka apelācija ir jānoraida.

## Par tiesāšanās izdevumiem

33 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest *IH* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā spriedums *IH* nav labvēlīgs, tad tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

**1) apelāciju noraidīt;**

**2) *Internationaler Hilfsfonds eV* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]